

ROVVILTNEMNDA I REGION 6

Møre og Romsdal, Trøndelag

Møteprotokoll

Utvalg: Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge

Møtested: Tingvoll økopark

Dato: 20. juni 2024 kl 10.00 – 10.30

Tidsbruk: 30 min forberedelse og 30 min møte.

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Bente Estil	Leder	Trøndelag fylkeskommune
Mattias Jåma	Nestleder	Sametinget
Elise Holtan Pavall	Medlem	Sametinget
Geir Stenseth	Medlem	Møre- og Romsdal fylkeskommune

Fra sekretariatet møtte:

Navn	Stilling/representerte
Marianne Aas Halse	Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Edvard Emblem Lund	Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Marit Hellan	Statsforvalteren i Trøndelag
Eva Alstad	Statsforvalteren i Trøndelag
Brit Karin E Hauger	Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Linda Aram	Statsforvalteren i Møre og Romsdal

Andre:

Navn	Representerte
Øystein Folden	Naturvernforbundet
Jørgen Svisdal	Sunnadal sau og geit
Atle Frantzen	Bondelaget Møre og Romsdal
Elin Nisjaløkk	Sunnadal sau og geit
Tarald Thorshov	Sunnadal kommune
Ida Skjerden	Aktivt rovdryvern
Helge Fjærli	Sunnadal kommune
Tore Gjul	Surnadal kommune
Nils Bjørn Venaas	Molde kommune
Lars Koksvik	Tingvoll kommune
Erling Meisingset	NIBIO
Oddvar Mikkelsen	Rovviltutvalget Rindal og Surnadal
Arnfinn Grimstad	Tingvoll beitelag
Aslaug Rekaa	Møre og Romsdal sau og geit
Ivar Vullum	Møre og Romsdal Bonde og småbrukarlag
Oddbjørn Røkkum	Møre og Romsdal Bonde og småbrukarlag

Postadresse:
Rovviltnemnda i region 6
c/o Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600

Leder for rovviltnemnda:
Bente Estil
benes@trondelagfylke.no

Saksbehandler:
Inga Stamnes
74 16 80 91
Inga.stamnes@statsforvalter
en.no

Valentyna Golovina
Ranja Frøystad

Tingvoll kommune
Ytre Tingvoll beitelag

Saksliste:

37/24 Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll fra møte den 19. juni 2024.

38/24 Referat og orienteringssaker

1. Møtedeltagelse siden forrige møte
2. Post til nemnda
3. Søknader om skadefellingstillatelser
4. Klageavgjørelse lisensfelling av jerv 2024/2025

39/24 Kvote for lisensfelling av ulv i region 6 2024/2025

40/24 Eventuelt

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	37/24	20.08.2024

37/2024 Godkjenning av innkallelse, saksliste og protokoll fra forrige møte.

Dokumenter i saken

1. Møteprotokoll fra Teams-møte i roviltnemnda region 6 den 19. juni 2024.

Bakgrunn

Møteprotokollene fra møtene i roviltnemnda for region 6 ble utsendt på e-post av sekretariatet den:

- Møteprotokoll fra møte 19. juni 2024 ble utsendt på e-post fra sekretariatet den 25. juni 2024.

Sekretariatets tilråkning

- *Roviltnemnda godkjenner innkalling, saksliste og protokoll fra møte 19. juni 2024.*

Roviltnemndas vedtak (enstemmig)

Roviltnemnda godkjenner innkalling, saksliste og protokoll fra møte 19. juni 2024.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	38/2024	20.08.2024

38/24 Referat og orienteringssaker

Dokumenter i saken:

- Oversikt over post til nemnda
- Oversikt over søknader om skadefellingstillatelser

1. Møtedeltagelse siden forrige møte

- Bente Estil og Geir Stenseth, møte med kommune og beitenæringa i Rauma kommune 4. juli 2024.
- Bente Estil, dialog med NT sau og geit og møte med statsråd om utfordringer Snåsa den 5. juli via Teams.
- Bente Estil, Geir Stenseth, Mattias Jåma og Elise H. Pavall hadde møte med beitenæringen, Rauma og Fjord kommune om jervesituasjon den 19. august 2024.

2. Post til nemnda

Sekretariatet tar en kort gjennomgang av postlista for roviltnemnda.

3. Søknader om skadefellingstillatelser

Sekretariatet tar en gjennomgang av søknader om skadefellingstillatelser siden forrige møte.

4. Klageavgjørelse lisensfelling av jerv 2024/2025

Sekretariatet sendte ut følgende innstilling til sak 38/24 punkt 4 per e-post den 20. august 2024 kl 07.00:

Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge fattet den 21. mai 2024 vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i regionen. Vedtaket ble påklaget og saken ferdigbehandlet av Klima- og miljødepartementet (KLD) i [brev datert 16. august 2024](#). Departementet skriver følgende i sin konklusjon for region 6: **«I region 6 fjerner departementet startkvoten for områdene innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal som i vedtaket er satt til 1 dyr, slik at det ikke åpnes for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal».**

Klima- og miljødepartementet har per e-post den 19.08.2024 bekreftet at totalkvoten er opprettholdt, og at roviltnemnda må omfordele en jerv til et annet delområde som følge av at startkvoten i forvaltningsområdet i Møre- og Romsdal er fjernet. Sekretariatet foreslår følgende:

- En jerv tildeles beiteprioriterte områder i Møre- og Romsdal. Total kvote i beiteprioritert område i Møre- og Romsdal blir derfor 6 jerv.

Dette er en effektivering av Klima- og miljødepartementets klageavgjørelse, og ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

Behandling i møte

- Sekretariatet la fram følgende tilrådning i møtet:
En jerv tildeles beiteprioriterte områder i Møre- og Romsdal. Total kvote i beiteprioritert område i Møre- og Romsdal blir derfor 6 jerv. Dette er en effektivering av Klima- og miljødepartementets klageavgjørelse, og ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Roviltnemnda tar øvrige referat- og orienteringssakene til orientering.
- Geir Stenseth informerte om at nemnda har vært i kontakt med stortingsrepresentant for å informere om problematikken.

Roviltnemndas vedtak (enstemmig)

En jerv tildeles beiteprioriterte områder i Møre- og Romsdal. Total kvote i beiteprioritert område i Møre- og Romsdal blir derfor 6 jerv. Dette er en effektivering av Klima- og miljødepartementets klageavgjørelse, og ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Roviltnemnda tar øvrige referat- og orienteringssakene til orientering.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	39/2024	20.08.2024

39/24 Kvote for lisensfelling av ulv i region 6 2024/2025

Dokumenter til saken

- [Bestandsovervåking av ulv vinteren 2023-2024 rapport 1-2024](#).
- Felles retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvepopulasjonen.

Lisensfellingsperioden går fra 1. desember til og med 31. mai. Jaktåret avsluttes den 31. mars og jegere som skal delta i lisensfelling etter denne dato må registrere seg som lisensjegere og betale jegeravgift for nytt jaktår. Skyteprøve som er avlagt i jaktåret 2024/2025 vil fremdeles gjelde ved deltakelse i lisensfelling av ulv til og med 31. mai 2025.

Om lisensfelling

Lisensfelling er en skademotivert felling hvor et bestemt antall individer av en viltart kan felles med hjemmel i naturmangfoldloven og rovviltforskriften §10. Lisensfelling skal være hovedvirkemiddel for regulering av rovviltbestandene for å redusere framtidig skade.

Rutiner for saksbehandling og eventuelle klager

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev datert 16. desember, med presiseringer i brev datert 24. juni 2015 fastsatt instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt. Instruksen sier at vedtak om kvote for lisensfelling av bl.a. ulv skal fastsettes minimum tre måneder før lisensfelling starter, slik at eventuell klagebehandling skal være ferdig før lisensfellingsperioden starter den 1. desember. Eventuelle klager skal være ferdigbehandlet av førsteinstans (rovviltnemnda) og oversendt departementet senest tre uker før starten på lisensfelling. Med bakgrunn i instruks om tidsfrister betyr dette at et vedtak om eventuell lisenskvote for ulv bør fattes senest 1. september.

Genetisk viktige individer

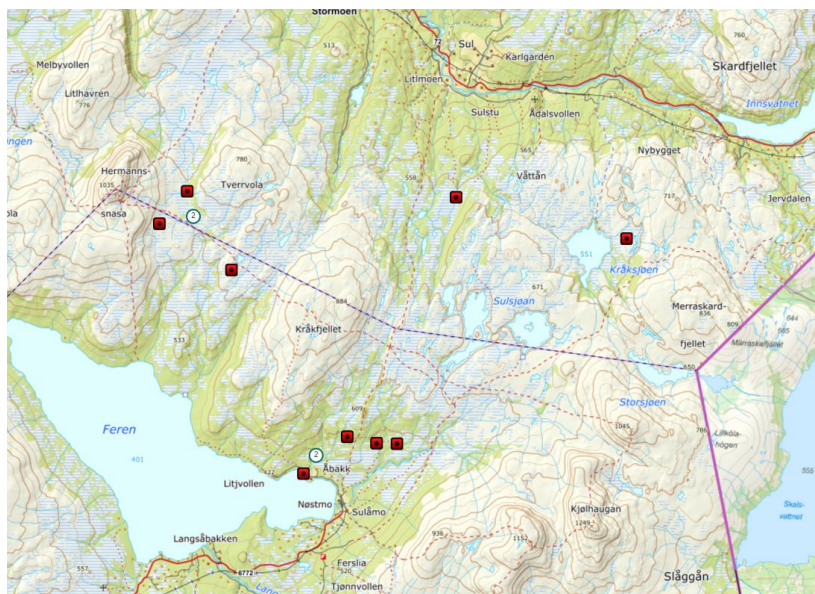
Sekretariatet viser videre til avtale mellom daværende Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Naturvårdsverket i Sverige, datert 1. april 2012. *Felles retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvepopulasjonen* (vedlegg). Avtalen sier at forvaltningsmyndighetene skal forsøke å fastslå genetisk status for de individer som vurderes felt, før fellingsvedtak fattes. Dette gjøres gjennom å forsøke, så langt det lar seg gjøre, å samle inn ekskrementer og hår for DNA-analyser. Og videre at ulver som er definert som genetisk verdifulle så langt mulig, skal unntas fra både skadefelling og lisensfelling.

Det er sekretariatets vurdering at rovviltnemnda vanskelig kan overholde fristen om å fatte vedtak om felling tre måneder før lisensfellingsperioden start og samtidig ha oversikt over hvilke individer av ulv vedtaket kan komme til å berøre. Og sekretariatet mener at utfordringene som ligger i en eventuell innvandring av en eller flere genetisk viktige ulver, uansett må løses ved at rovviltnemnda forbeholder seg retten til å kunne endre sitt kvotevedtak dersom det kommer ny kunnskap. Når lisensfellingsperioden varer i 6 måneder tilsier dette uansett at vurderingen av informasjon om innvandring av genetiske viktige individer av ulv til region 6 må løses som en løpende oppgave av rovviltnemnda og Statsforvalteren. Dette kan ikke avklares i forkant av lisensfellingsperioden. Det foreligger per i dag ingen informasjon om at det oppholder seg genetisk viktige ulv i region 6. Sekretariatet vil varsle rovviltnemnda i region 6 umiddelbart, dersom dette endrer seg.

Ulveaktivitet i 2024

I region 6 er det så langt i 2024 påvist aktivitet av ulv i Heim kommune i januar, i Orkland kommune i mars, og en ulv ble felt i Orkland den 31. mars 2024. Dette var en tisper med individnr G35-23 V1128. Denne ulven ble påvist via DNA-prøver flere ganger i kommunene Heim og Melhus sommeren 2023 i områdene med skader på sau.

Videre ble det registrert ulv i Tydal kommune den 15. april, her ble det samlet DNA-prøve som viste at det var individet UI420622 G96-24 V1169, en hannulv født i grensereviret Rotna 3. I Røros kommune den 1. juni ble det også påvist ulv via en innsamlet DNA-prøve som viste individet UI421545 V1190, en hannulv født i reviret Snösjön 5, dette er et revir som ligger innenfor Dalarna, Västmanland og Örebro län. I grenseområdet mellom Verdalen og Meråker kommuner er det i juli og august 2024 dokumentert skader på sau forvoldt av ulv. Det er så langt funnet en DNA-prøve i dette området, denne er foreløpig ikke analysert.

Figur 1: Kart over skader forvoldt av ulv i Trøndelag per 13. august 2024.

Det er per 13. august 2024 påvist 13 skader på sau forvoldt av ulv i region 6 i 2024. Skadene er registrert innenfor kommunene Meråker og Verdal.

I 2023 ble det påvist ca 150 skader på sau forvoldt av ulv i kommunene Orkland, Melhus, Heim, Midtre Gauldal og Rindal. 2022 ble det påvist tre skader på rein forvoldt av ulv, to i Stjørdal kommune og en i Tydal kommune. I 2021 var det ingen påviste skader forvoldt av ulv i regionen, mens det i 2020 ble registrert en skade på rein i Lierne forvoldt av ulv. I 2019 ble det registrert totalt 105 sauer og tre rein drept av ulv innenfor kommunene Meråker, Levanger, Verdal, Snåsa og Stjørdal kommuner.

Det ble felt en ulv den 31. mars 2024 i Orkland kommune (illegal avliving – helligdagsfredning), individet G35-23 V1128. Det ble felt ulv på lisensfelling i region 6 i februar 2020 i Holtålen kommune, og i januar 2019 i Melhus kommune.

Vurderinger opp mot naturmangfoldloven

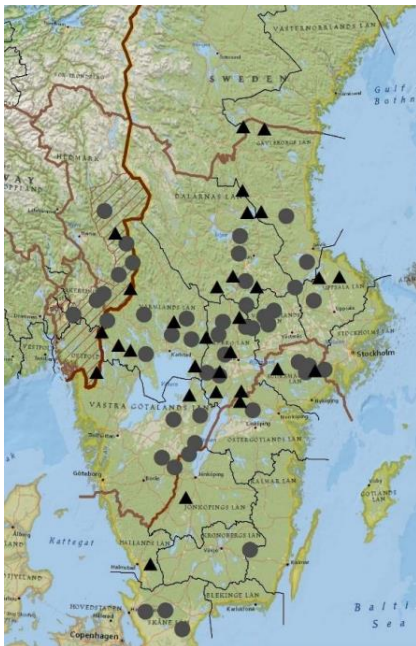
Naturmangfoldloven § 5 slår bl.a. fast at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Region 6 Midt-Norge har ikke bestandsmål for ulv, slik at et eventuelt uttak av tre individer ikke vil virke negativt på oppnåelse av det regionale bestandsmålet for ulv. Det nasjonale bestandsmålet for ulv skal oppnås i ulvesonen som deles mellom region 4 og 5. De resultatene som foreligger fra vinterens overvåking av ulv viser at bestanden ligger over det nasjonale bestandsmålet på 4 - 6 årlige ulvekull, hvorav minst tre skal være helnorske. Den foreslåtte kvoten på tre ulver i en region som ikke har bestandsmål for ulv er derfor ikke i strid med intensjonene i naturmangfoldlovens § 5.

Norge og Sverige har siden 2014 hatt en felles overvåkningsmetodikk for ulv, og begge landene registrerer overvåkningsdata i Rovbase. Målet med dette er at overvåkingen skal gi sammenlignbare resultater for den svensk-norske ulvestammen, både mellom ulike deler av Skandinavia og mellom år. Det er i tillegg et mål å registrere eventuelle innvandrende ulver, og videre overvåke ulvestammens genetiske status. Bestandskartlegging gjennomføres i hovedsak ved sporing på snø, med påfølgende identifisering ved DNA-analyser av innsamlede ekskrementer, urin og hår. Informasjon fra viltkameraer, radiotelemetri, døde ulver og andre

forskningsdata brukes også når slik informasjon er tilgjengelig. Länsstyrelsene i Sverige og Høgskolen i Innlandet, Evenstad i samarbeid med Statens Naturoppsyn (SNO) i Norge er ansvarlige for gjennomføring av feltarbeidet. Perioden for bestandsovervåking er 1. oktober til 31. mars hvert år.

Det følger av naturmangfoldlovens § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Sekretariatet viser til at forslaget baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om ulvens bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, samt til siste årlige inventeringsrapport om bestandsovervåkingen av ulv i Skandinavia «Bestandsovervåking av ulv vinteren 2023-2024 rapport 1-2024.» Denne rapporten viser at det er påvist 46 familiegrupper og 30 revirmarkerende par vinteren 2023/2024 i Skandinavia. Det ble registrert fem helnorske familiegrupper og tre grenserevir. Etter en fordeling av grenserevir (0,5 pr revir til hvert land) har Norge 6,5 familiegrupper og 2,5 revirmarkerende par, se oversikt i figur 2. Rapporten viser til at det i perioden 1. oktober 2023 –31. mars 2024 er den totale skandinaviske bestanden beregnet til 440 ulv, for samme periode årene 22/23 var det 510 ulv, og for 21/22 var antallet 540 ulv. Det er dokumentert totalt 58-60 ulver i Norge, hvorav 32 i grenseområdene og 42-44 kun registrert innenfor Norge. Døde ulver i løpet av overvåkingsperioden 1. oktober 2023 til og med 31. mars 2024 trekkes fra disse tallene. Etter 1. oktober 2023 er det registrert 67 døde ulver i Skandinavia, hvorav 47 i Sverige og 20 i Norge. Av de 20 ulvene registrert døde i Norge er 18 felt under lisensjakt, en trafikkdrept og en illegalt avlivet.

En familiegruppe (ulveflokk) består av minst tre ulver hvorav minst én av dem revirmarkerer regelmessig. Den vanligste sammensetningen av en familiegruppe i Skandinavia er et ulvepar (foreldrepåret) med årvalper, eventuelt også i følge med en eller flere ungdyr fra tidligere kull. Et revirmarkerende par er et ulvepar som ikke har valper eller ikke blir fulgt av tidligere avkom.

Figur 2: Dokumenterte familiegrupper (sirkel) og revirmarkerende par (trekant) i Skandinavia vinteren 2023-2024. Grenser for forvaltningsregioner (tykke linjer) i begge land er vist, og skravert område viser norsk forvaltningsområde for ulv (norsk ulvesone). Kilde: Rovdata og Viltskadesenteret Rapport nr. 1 – 2024.

Det er ikke mål om ynglende ulv i noen del av region 6. Enkelt individer, spesielt unge dyr, vil likevel kunne bevege seg langt vekk fra forvaltningsområdet for ulv. Slike omstreifende individer har en viss verdi for å nå det nasjonale målet ettersom de etter å ha streifet rundt en periode kan gå tilbake til ulvesonen og etablere seg der. Streifende ulver inn i region 6 forekommer så godt som årlig, og må forventes også i 2024/2025. Erfaringsmessig kan disse streifindividene dukke opp hvor som helst og når som helst. De svensk-norske retningslinjene for forvaltning av genetisk verdifulle ulver skal følges. Dette betyr blant annet at myndighetene skal, så langt det lar seg gjøre, fastslå genetisk status for de individer som vurderes felt.

Med bakgrunn i vitenskapelig kunnskap fra Rovdata, nasjonalt overvåkningsprogram, opplysninger om kadaverfunn i www.rovbase.no, St. meld. 21 «Ulv i norsk natur», NIBIO Rapport 2016-63 *Rovviltbestandenes betydning for landbruk og matproduksjon*, siste rapport om bestandsovervåkingen av ulv i Skandinavia 2023-24, samt forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 Midt-Norge, Møre og Romsdal og Trøndelag, anser sekretariatet kravet til kunnskapsgrunnlaget som oppfylt, jf. nml. § 8. Av føre-var-prinsippet i nml. § 9 slås det fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Føre-var-prinsippet i § 9 tillegges stor vekt der man ikke har tilstrekkelig kunnskap. Etter sekretariatets vurdering skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken da det foreligger betydelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om bestandssituasjonen for ulv, samt at området ligger utenfor forvaltningsområdet for ulv i Norge.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for, i form av statusrapporter om bestandsutvikling, registrert avgang av ulv, samt annen vitenskapelig informasjon fra forskning på ulv i Skandinavia. Miljøforvaltningen har således god kunnskap om den samlede belastningen på bestanden av ulv. Med bakgrunn i dette, samt at region 6 ikke har bestandsmål for ulv tillegges nml. § 10 liten vekt ut over at retningslinjene for forvaltning av genetisk verdifulle ulver skal følges. Med bakgrunn i at lisensfelling i all hovedsak gjennomføres uten bruk av tekniske hjelpemidler som vil kunne være til skade for miljøet anser sekretariatet at nml. §§ 11 og 12 som lite relevant.

Sekretariatet anbefaler at det med bakgrunn kjent kunnskap om forekomst av ulv i region 6, samt tidligere års erfaringer, at det blir fattet vedtak om lisensfelling av ulv i hele region 6 også for jaktåret 2024/2025. Sekretariatet foreslår en kvote på tre ulver da erfaring tilsier at dette er tilstrekkelig kvote innenfor region 6. Eventuelle dyr som felles på skadefelling, går til fradrag fra lisensfellingskvoten. Irregulær avgang av ulv innen regionen etter at eventuell kvote er vedtatt, belastes kvoten, jmfør rovviltforskriften § 7. Kvote for lisensfelling vil være et viktig skademotivert virkemiddel for å regulere utbredelsen og bidra til å hindre eventuell etablering i områder langt unna områder avsatt for yngling.

Sekretariatets tilråding:

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18, første ledd, bokstav b og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10, jf. §§ 1, 3 og 7, fatter Rovviltnemnda i region 6 følgende vedtak om lisensfelling på ulv innenfor region 6 i 2024/2025:

- *Kvoten settes til 3 ulv*
- *Lisensfellingsområdet er hele region 6 Midt-Norge*
- *Lisensfellingsperioden er fra og med 1. desember 2024 til og med 31. mai 2025.*
- *Rovviltnemnda kan til enhver tid endre vedtaket dersom nye opplysninger tilsier det.*

Behandling i møte

Sekretariatet informerte om at en ulv ble felt på skadefelling i Verdal kommune av det kommunale fellingslaget kvelden den 19. august 2024.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig)

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18, første ledd, bokstav b og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10, jf. §§ 1, 3 og 7, fatter Rovviltnemnda i region 6 følgende vedtak om lisensfelling på ulv innenfor region 6 i 2024/2025:

- Kvoten settes til 3 ulv
- Lisensfellingsområdet er hele region 6 Midt-Norge
- Lisensfellingsperioden er fra og med 1. desember 2024 til og med 31. mai 2025.
- Rovviltnemnda kan til enhver tid endre vedtaket dersom nye opplysninger tilsier det.

Klage

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Klima- og miljødepartementet er klageinstans for vedtak fattet av rovviltnemnda. Eventuell klage sendes Rovviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge	40/2024	20.08.2024

40/24   Eventuelt

Ingen saker under eventuelt.